

הצעת פתרון – בחינת הבגרות בגיאוגרפיה

קיץ 2012 – נתי"ב - ניתוח תופעות יסוד במרחב 057102

הצעת פתרון הבחינה באזרחות נכתבה על-ידי: גל אלדג'ים.

הפתרונות המופיעים בהצעת פתרון זו מובאים בתמצות בלבד. יש לפרט ולהרחיב כל אחד מהם בהתאם לדרישות הבחינה.

עליך לענות על ארבע שאלות; על שאלה 1 (חובה), ועל שלוש מהשאלות 2-5.

שאלה מספר 1

מיקום ומבנה

א. מיקומה של פרו:

קווי רוחב 0 – 18 דרום.

קווי אורך 68 – 81 מערב.

נמצאת במערב מרכז יבשת אמריקה הדרומית.

גבולות:

צפון – אקוודור.

צפון מזרח - קולומביה, ברזיל.

מזרח – בוליביה.

דרום – צילה.

מערב - האוקיינוס השקט.

ב. **פיורה** – מישור חוף האוקיינוס השקט.

גובה : 0 – 200 מטר.

אזור מפגש לוחות.

ללא נחלים או נהרות.

קוסקו - רכס הרי האנדים.

גובה : 3496 מטר.

קו פרשת מים.

אזור עם הרי געש פעילים.

איקיטוס - שפלת צפון מזרח פרו (עמק מרניון, אוקילי).

גובה : 106 מטר.

אגן ניקוז של נהר מרניון ואוקילי הזורמים מזרחה מקו פרשת המים של רכס הרי האנדים.

ג. גיאולוגיה

רעידות אדמה – לאורך מישור החוף, ובהרי האנדים.

הסבר - אזור מפגש לוחות בתהליך הפחתה – הלוח הפסיפי המזרחי (לוח ימי) נע מזרחה ובתהליך של התקרבות, מופחת מתחת לגוש הברזילי הנע מערבה. התוצאה – רכס הרי האנדים, הרי הקמטה – מערכת הרי קמטים צעירות, אלפיניות, מזוזיאויקון ומאוחר יותר. צונאמי – אזור מישור החוף, חלק מטבעת האש, תהליך הפחתת לוחות. תהום בבקע התפרצויות געשיות – הרי האנדים. אזור מכוסה שפכים וולקניים – שטח נרחב מכוסה סלעים וחומרים געשיים. רעידות אדמה, כתוצאה מתהליך ההפחתה, חיכוך לוחות.

שאלה מספר 2

אקלים

א. הבדלים בתחנות:

עונות	משרע טמפ'	טמפ' מינימום	טמפ' מקסימום	כמות משקעים שנתית	
גשום וחם כל השנה	2 מעלות צלזיוס	25 מעלות צלזיוס	27 מעלות צלזיוס	2979.6 מ"מ	תחנה 1
יבש כל השנה, טמפ' מתונות	5 מעלות צלזיוס	15 מעלות צלזיוס	20 מעלות צלזיוס	5.6 מ"מ	תחנה 2

קביעה – תחנה 1 איקיטוס

תחנה 2 טרוחיו

- ב. גורם המשפיע בתחנה - קווי רוחב עולמיים, קרבה לקו משווה, כסות הקרקע, אזור אקלים טרופי, קו רוחב 4 דרום. טמפ' גבוהות, לחות כמות משקעים גבוהה.
- תחנה 2 - זרמי ים קרים זרם הומבלוט (פרו), שאינם מעודדים יצירת לחות וגשמים לכן כמעט ואין משקעים, למרות קרבתה של טרוחיו לים.
- ג. גורמי אקלים – אקלים מדברי באזור החוף, המונע ירידת משקעים ולכן אין אפשרות לגידולים חקלאיים, ומצד שני אקלים טרופי – עם כמות משקעים גבוהה, המקשה על פיתוח חקלאות. אקלים הררי, עם משקעים בצורת שלג מקשה על פיתוח חקלאות גם כן.
- טמפרטורות – בשל רכס הרי האנדים, טמפ' נמוכות מאוד, המקשות על פיתוח גידולים חקלאיים.

שאלה מספר 3

אוכלוסייה

שינויים במבנה הגילים:

- א. שיעור ילודה – בשנת 2000 שיעורי ילודה גבוהים. אוכלוסיית תלויים ילדים גילאי 0-14 מונה 8 מיליון ילדים לערך. בסיס רחב מאוד.
- ישנה ירידה בשיעורי הילודה עד שנת 2030 שם אוכלוסיית התלויים ילדים בגילאי 0-14 מונה 7.2 מיליון ילדים לערך. בסיס הפירמידה נהיה פחות רחב.
- תוחלת חיים – שנת 2000 תוחלת חיים נמוכה יחסית, קודקוד פירמידה צר. אוכלוסיית תלויים קשישים גילאי +65 מונה 1.2 מיליון תושבים לערך.
- עלייה בתוחלת החיים עד שנת 2030 אוכלוסיית תלויים קשישים גילאי +65 מונה 4 מיליון תושבים לערך. קודקוד פירמידה רחב יותר.
- ב. גורמים לשינויים בילודה – ירידה במסורתיות החברתית - עלייה במעמד האישה, רכישת השכלה, יציאה לעבודה עם דגש על פיתוח קריירה. פחות ידיים עובדות לחקלאות, עלייה במודעות לשימוש באמצעי מניעה, נישואין בגיל מאוחר כל אלו מורידים את שיעורי הילודה.
- תוחלת חיים – פיתוח טכנולוגי – עלייה בנגישות לתרופות, חיסונים, פיתוח תשתיות של בתי חולים, עלייה בנגישות לתשתיות חשמל, מעלים את תוחלת החיים.
- ג. השפעות אפשריות על החברה והכלכלה – אוכלוסיית מפרנסים גדלה, תוחלת החיים גדלה – התפתחות של אבטלה, עקב חוסר יכולתה של המדינה לספק תעסוקה למספר רב של אנשים.
- עלייה בקבוצת המפרנסים – תוריד את יחס התלות, דבר אשר יאפשר לפתח את המדינה מבחינה כלכלית. יותר כסף פנוי לאנשים, עלייה בתמ"ג.
- ירידה בילודה – יצירת פחות תלות, ואפשרויות פיתוח של המדינה.

שאלה מספר 4

עיור

א. מדרג עירוני חסר- כאשר לימה היא עיר ראשה, משום שהיא גדולה ביותר מפי 2 מהעיר השנייה במדינה – ארקיפה. גדולה כמעט פי 8. אין פיזור הגיוני ומסודר של האוכלוסייה במרחב. גורם אפשרי:

1. עיור – מהכפר לעיר.
2. עיר בירה – כח משיכה כלכלי.
3. קולוניאליזם - הקמת העיר לימה עי הספרדים בעיר מנהל ונמל.

ב. יתרון – קרבה לים באזור מישור החוף, פיתוח נמל למסחר ופיתוח תעשיות סביב הנמל מחצבים – נחושת, ברזל, כסף. בסיס לפיתוח תעשייה ותעסוקה. חסרונות – אקלים מדברי – מחסור במים, אין עורף חקלאי מפותח לספק תוצרת חקלאית לעיר רעידות אדמה/צונאמי – עקב קרבתה לאזור מפגש לוחות.

ג. 1975 – 1995 עלייה חדה באוכלוסיית למה מ 3.8 מיליון תושבים ל 7.5 מיליון תושבים. הכפלת אוכלוסייה בעשרים שנה.

הסבר – עיור מואץ- שלב התיעוש ומעבר של החברה הכפרית לעיר. ריבוי טבעי גבוה – שיעורי ילודה גבוהים, לצד ירידה בתמותה עקב פיתוח של תשתיות, תברואה, מזון רפואה בעיר.

1995 – 2010 עלייה מתונה בגידול אוכלוסיית לימה מ 7.5 מיליון תושבים, ל 8 מיליון תושבים. עיור מתון – פירבור והגירה מחוץ לעיר. רוב אוכלוסיית פרו כבר עברה תהליך עיור ומתגוררת בערים, לכן נמצאת בשלב העיור המתון, ואפילו הגירה שלילית אל מחוץ לעיר, על מנת למצוא רמת חיים גבוהה יותר.

שאלה מספר 5

תיירות

- א. גורמי משיכה לתיירות בפרו :
תרבות האינקה - מאצ'ו פיצ'ו, אתר היסטורי ארכיאולוגי הבנוי אבנים מסותתות.
ערים קולוניאליות – ארכיטקטורה מסורתית ובניה בהשפעה אירופית ספרדית.
אנשים - מגוון אתני של אינדיאנים עם אורח חיים מסורתי.
- ב. גורמים נוספים המושכים תיירים לפרו :
רכס הרי האנדים – המספק נופים הרריים, הרי געש פעילים המהווים אטרקציות תיירות.
אזור צפון מזרח פרו – יערות הגשם, עם מגוון רק של בעלי חיים.
אקלים מדברי לאורך חופי הים – תיירות SSS שמש חול ים.
- ג. השפעה אפשרית של פיתוח התיירות על פרו :
הכנסת מטבע זר, ותרומה לתמ"ג, דבר אשר יאפשר את פיתוחה של המדינה.
פיתוח תשתיות לתיירות, כבישים, נמל תעופה.
פיתוח מקומות תעסוקה סביב ענף התיירות – בתי מלון, בתי הארחה, מסעדות, נהגים וכד'.
קושי בפיתוח התיירות – רמת פיתוח נמוכה, מחסור באמצעים כספיים לפיתוח הנגישות לתיירים ומתן שרותים ברמה גבוהה.